

Januar, 2014

Læsevejledernetværk – Informationsbrev 1, 2014

Kære Læsevejleder

Velkommen i 2014. Et år, hvor vi både skal fejre folkeskolens 200 års jubilæum og implementere en ny skolereform. Kedeligt bliver det i hvert fald ikke! I dette nyhedsbrev vil jeg gerne dele nogle pointer om 'betydningen af unges synsoplevelse' med jer og formidle invitationer til både webinarer og ph.d. forsvar. Alle gratis fornøjelser her efter jul ;-)

Er dine elever langsynede? – og anvender de deres evt. briller/linser? Synet påvirker i høj grad livskvaliteten

[Synoptikfonden](#) samlede i november et panel bestående af bl.a. læger, optikere, optometriste, læseforskere og lærere for sammen at sætte fokus på synets betydning for unges læsning og læring. Jeg vil her dele nogle af pointerne.

Det overraskede mig meget, at et barn på *intet* tidspunkt i sin opvækst og skoletid automatisk tjekkes for langsynethed. Et stort problem, for hvordan lærer og læser elever, hvis de ikke kan se teksten tydeligt? Måske er de ikke klar over, hvor skarpt bogstaverne skal – og kan – stå? Tænk bare på, hvordan fx mange lærere finder læsebriller frem, også med lav styrke, for at kunne læse tekster hurtigt og sikkert. Mange elever kompenserer ubevidst for langsynethed, da øjnene er fantastiske til at tilpasse sig – men ikke omkostningsfrit. Det giver blandt andet spændingshovedpine og manglende koncentration. Elever kan nemt tjekkes for langsynethed fx hos sundhedsplejersken. Når eleven får en billig læsebrille med fx +2 eller +3 på, kan eleven så stadig læse bogstaverne på synstavlen, når eleven står ca. 4-6 meter fra den? Kan synstavlen stadig læses, så er 'den gal'. Sådan lød anbefalingen fra Kirsten Baggesen, ledende overlæge fra Øjenklinikken på Aalborg Universitetshospital. Kirsten Baggesen pegede også på, at nogle elever har svært ved at skelne tegn (også bogstaver og ord) fra hinanden, hvis tegnene står tæt. Sundhedsplejersken kan fx foretage en 'crowdingstest', men allervigtigst er det, at disse elever måske kan kompenseres for læsebarrieren ved at læse på tablet, hvor læseopsætningen kan justeres. Se evt. mere om hvordan på mobillæsning.dk

Professor Bjørn Holstein, Statens Institut for Folkesundhed, fortalte desuden, hvordan nogle 11-15 årige unge oplever synsvanskeligheder. Han deltager i et internationalt [forskningsprojekt](#), Health Behaviour in School-Aged Children, hvor unge fra Haslev og Slagelse kommune blandt andet spørges/følges. 35 % af de unge oplever dagligt synsvanskeligheder, dvs. at de oplever at se sløret, tåget og utydeligt, mens kun 24 % ikke oplever synsproblemer. Når der tales om 'oplevede' synsvanskeligheder, behøver den unge ikke have synsvanskeligheder, som kan måles og afhjælpes med fx briller; det kan fx også være udtørrede øjne efter for mange timer ved computeren eller udtrætning efter lang tids læsning. Holstein pegede også på en sammenhæng mellem oplevede synsproblemer og fx livskvalitet, ensomhed, mobning og lav skoletrivsel. Store og væsentlige problemstillinger – og ikke en sammenhæng, som jeg umiddelbart har tænkt på. Det er også tankevækkende, at en tredjedel af de unge *ikke* bruger deres briller eller kontaktlinser. Faktisk har 12 % af drengene og 19 % af pigerne i undersøgelsen briller/kontaktlinser.

Jeg opfordrer derfor dig som læsevejleder til at sætte fokus på betydningen af unges syn og unges brug af deres briller/kontaktlinser – selv om det måske ligger i yderkanten af dit pædagogiske arbejdsområde; du kan evt. give 'stafetten' videre. Måske er dette ikke kun ny viden for mig? Måske vil det være en idé til drøftelse i klasseteam og på lærermøder – og ikke mindst i samtaler med eleverne? Måske skal sundhedsplejersken eller øjenlægen besøges af nogle elever – eller måske skal nogle elever vejledes og støttes i at aflaste sit syn? Og forhåbentlig kan eleverne sammen støtte op om de elever, som oplever synsproblemer, og hvad der desværre ser ud til at kunne følge med ... Mail meget gerne til mig, hvis du har/opnår pointer og erfaringer, som du gerne vil dele med andre læsevejledere. Så tænker jeg disse input med i NVLs arbejde.

Vil du med til webinar?

I foråret 2014 tilbyder centret fire webinarer, som du kan deltage aktivt i kvit og frit, når du bare har tilmeldt dig på [NVLs hjemmeside](#). De foregår i tidsrummet kl. 13.00-16.00. Se nærmere under hvert enkelt opslag på hjemmesiden, hvor de annonceres løbende. Er du forhindret i at deltage på det aktuelle tidspunkt, så kan du efterfølgende se webinarret på hjemmesiden – men uden at kunne stille spørgsmål og kommentere indholdet.

D. 20. januar 2014 kl.14-14-30: Faglig læsning i matematik v. Kirsten Spahn, faglig konsulent for matematik, CFU UCC

'Der er alt for meget tekst!' er en af udtalelserne, der kommer fra såvel elever som lærere i forhold til de undervisningsmidler, der er udarbejdet til matematik. I stedet for at udelukke undervisningsmidlerne kan det give god mening at bruge tid på at læse dem sammen med eleverne. Det er ofte multimodale sider, der kan udfordre, da læsestien ikke er lige til at afkode. Hvordan sætter vi fokus på dette og lærer eleverne at indholdslæse og analysere, hvad siden eller sitet indeholder og stiller opgave om?

**D. 4. februar 2014: Ikonotekst – når billede og tekst mødes, og sød fortolkning opstår...
v. Inger-Lise Lund, danskkonsulent, CFU UCC**

Med udgangspunkt i den mangfoldighed af særlige litterære værker, hvor billede og tekst er ligeværdige i det samlede udtryk, drejer oplægget sig om dette samspil – eller måske især modspil og om fortolkning og refleksion. Ikonotekster rammer eleverne på flere kanaler, stimulerer og udfordrer dem forskelligt og inviterer til forskellige fortolkninger. Oplægget skitserer en undervisning med rum for elevernes oplevelse, kompetencer til at afkode og fortolke begge udtryksmåder og til at skabe egne produktioner – også digitale.

**D. 24. marts 2014: Teknologier i skolen
v. Lene Storgaard Brok, ph.d. og projektleder, Nationalt Videncenter for Læsning & UCC**

Interaktive whiteboards, ipads og computere fylder i klasserummet. Lærerne kommunikerer med forældre over forældreintra. Eleverne skriver på blogs og arbejder digitalt i undervisningen. Lærerne videndeler og sender materialer til hinanden. Hvad betyder teknologi for lærernes arbejde og undervisningen i skolen? Det har vi undersøgt i forskningsprojektet [Technucation](#), og webinarret vil handle om, hvordan teknologier udvikler og påvirker skolens kultur, og om hvordan lærerne forstår disse forandringer.

**Torsdag den 24. april 2014: Genrepædagogik
v. Mette Vedsgaard, lektor, ph.d., VIA UC**

Beskrivelse følger.

Veje og vildveje til læsning som ressource; faglig læsning i naturfag

Mandag d. 20. januar kl. 13.00-16.00 forsvarer Jesper Bremholm sin ph.d. afhandling "[Veje og vildveje til læsning som ressource: Teksthændelser i naturfagsundervisning med og uden læseguide. Et interventionsstudie om "literacy" i naturfag i udskolingen](#)". Professor Vibeke Hetmar, AAU/IUP, er hovedvejleder. Lektor Jeppe Bundsgaard, AAU/IUP, er formand for bedømmelsesudvalget, og her sidder også docent Eva Maagerø, Høgskolan i Vestfold, og lektor Lars Ulriksen, KU. Ph.d.-forsvaret foregår i IUP, Tuborgvej 164, 2400 Kbh, lokale A220.

Afhandlingen handler om naturfagsundervisning i udskolingen med fokus på disse spørgsmål:

- Hvordan influerer anvendelsen af tekster i naturfagsundervisningen i udskolingen på betingelserne for elevernes tekstbaserede læring?
- Hvordan kan man gennem intervenerende tiltag påvirke naturfagsundervisningen med henblik på at forbedre betingelserne for elevernes tekstbaserede læring?

De bedste hilsener fra alle i centret

Kirsten

